

Fesztiválépítészet

A fesztiválok, mint ideiglenes városok
struktúrája és működése

Kelemen Flóra & Vereczky Áron

Konzulens: Wettstein Domonkos

I. Bevezetés

Történeti áttekintés

Mióta az ember létezik, azóta talál módot az ünneplésre. Ennek legelső ismert formája az ókorból származik, a rómaiak, a görögök és az aztékok a fesztiválokat tartották az isteneik tiszteletére. Ekkor elsősorban sportversenyt, szertartásokat és művészeti versenyeket rendeztek. A programok között találhattunk volna állat- és emberáldozatot, versírást, borivást, mindezzel kifejezve az istenek iránti tiszteletet. A ma ismert fesztivál jellegétől teljes mértékben idegen, de szem előtt kell tartani, hogy minden maga szokása, szépsége.

Neve visszavezethető a latin „festa” szóra, aminek „vallási ünnep” volt a jelentése. Ezt később más nyelveken is használták, így alakult ki a francia „festivalis” melléknév, ebből pedig az angol „festival” szó.

A középkorban is jelentős szerepet töltött be a fesztiválok életében a vallás. A viking népek akár több hétig tartó ünnepléseket is rendeztek isteneik tiszteletére. A fesztiválok persze időben és térben változtak és újabb célokat tűztek ki maguk elé. A vallási szereppel együtt járt, később felváltotta az evés, a nagy királyi lakoma. Mindeközben történeteket meséltek az asztalnál, boroztak, jól érezték magukat és így alakultak ki különböző kulturális és közösségi események.

A vallás mellett a fordulópontokat is megünnepelték, így alakultak ki a karneválok. Magyarországon megtartott busójárást télbúcsúztató indítástól kezdtek megtartani, amit beiktattak két vallási ünnep közé, vízkeresztől egészen hamvazószerdáig.

Mint az előbbieken taglaltakból kiderült, hogy elsősorban régen nem a zenei rendezvényeké volt a főszerep, ám ha ennek keressük az első ismert példáját, akkor egyértelműen a Püthói Játékokról kell említést tennünk. Ezt Apollón tiszteletére rendezték az ókori görögök, csak úgy mint az Olimpiát, ezt is négy évente. Az eleinte csak zenei és költészeti programok mellett helyett kaptak a sportversenyek is. Ez volt az első zenei fesztivál Európában, amit tekinthetünk a mára kialakult, szinte összes hasonló rendezvény ősének.

Ezek a rendezvények a mai formájuktól szinte teljes mértékben eltérnek. A fesztiválok archetípusa az 1969-ben megrendezett Woodstock fesztivál volt. Az előre várt tömeg 15-szöröse jelent meg, szám szerint kb 500 ezer ember, azonban ez eloszlott és nem keletkezett belőle káosz. Az itt megszületett fesztivál-életérzés - mely magába foglalta a zenét, a sárat és alkalmanként a tudatmódosító szereket is, - egy popkulturális metaforaként, emblemikus jelenségként él tovább napjainkban is.

Magyarország egyik legrégebbi fesztiválja, a manapság is egyre nagyobb népszerűségnek örvendő EFOTT, annak idején 1976-ban - amikor megnyitotta a kapuit, - még nem az általunk ismert formában volt jelen. Sokkal inkább hasonlított egy nyáritáborra, mely a közös főzésre, sportolásra, környék megismerésére, zenélésre és ismertebb művészek fellépésére épített. Ezek idővel egyre inkább rendszeressé váltak, így lettek minden évben visszatérő vendégek. Az eleinte a KISZ által működtetett vándorfesztivált letelepítették Velencére, majd 2007-ben a szervezést profi menedzsment vette át és nőtte ki magát az általunk ismert fesztivállá.

Az EFOTT mellett a másik említésre méltó nagymúltú fesztiválunk, a Sziget 1993 nyarán nyitotta meg kapuit Diáksziget néven. Erősen érezhető volt afféle nosztalgikus hippimozgalom, mely a 70-es évek Woodstockját idézte vissza. Próbálta felvenni a „nyugatis” jelleget, később azonban a szponzorváltásoknak köszönhetően az arculata folyamatosan változott. Mire akkorára nőtte ki magát, hogy képes legyen önálló lábakon megállni, identitásépítésbe kezdett; a szponzorokat ugyan megtartotta, de próbált a megjelenés terén független maradni.

II. Elemzések

„Ahány ház, annyi szokás”

Rengetek fesztivál kerül megrendezésre manapság, mind más és más formában. Ennek ellenére megfigyeltük a nyár folyamán, hogy kisebb nagyobb hasonlóságok fedezhetőek fel egyes „testvér”-rendezvények között. Példaértékűnek tartjuk megemlíteni a nemzetközileg is elismert hazai fesztiváljainkat, mint a Sziget Fesztivált, Balaton Soundot, Telekom VOLT Fesztivált, Stränd Fesztivált, vagy a B.my.Lake fesztivált. Bár célközönségük és tematikájuk változatos, szervezésükben közös metszeten osztoznak, hiszen a Sziget Kulturális Szervezőiroda és a VOLT Produkció Kft. szoros kapcsolatot ápol hosszú ideje. Világstárok és a hazai könnyűzenei ipar vezető zenészei a legfőbb szereplői ezeknek a fesztiváloknak, de emellett nagy hangsúlyt fektetnek a „fesztivál életérzés” átadására egyéb kulturális programjaikkal.

Vannak ugyanakkor olyan rendezvények is, melyek népszerűsége bár nagy és hatalmas tömegek fordulnak meg rajtuk, szűkebb közösségben szerveződnek és látogatóik is inkább „családi” kapcsolatot ápolnak. Nem csak a fesztiválózó réteg ugyan az, de meghívott előadók is rendszeresen térnek vissza évről-évre. Ezek közé tartozik többek között a Fishing On Orfű, a Kolorádó vagy akár a Művészetek Völgye is. Jellemző rájuk, hogy zenés, táncos mulatságok mellett nagy hangsúlyt fektetnek még a „nem zenei” események szervezésére is, melyeken a látogatók a fesztivál ideje alatt bármikor részt vehetnek.

Végül pedig léteznek a fesztiválózó alap közönségének specifikusan megrendezett programok: az egyetemista fesztiválok. Ide sorolható az EFOTT és a Campus Fesztivál. Nevük is sejteti, hogy legfőképp egyemisták által, egyetemistáknak szervezett eseményről van szó. Programterveikben így egyszerre fontos a szakmai, kulturális, szabadidős tevékenységekre alkalmas nyújtó programok és az éjszakai bulik megléte. A fiatalok célközönség miatt a szervezésük is sokkal barátságosabb, egyetemisták pénztácajára szabott árakkal és arculatuk belsős gegekkel megfűszerezve.

Elemzésünkben végül hat fesztivált veszünk vizsgálat alá: Sziget Fesztivál, Balaton Sound, Telekom VOLT Fesztivál, EFOTT, Fishing On Orfű, Kolorádó. Ez a hat fesztivál úgy gondoljuk, hogy jól bemutatja, milyen archetípusok léteznek.

2.1.

2.2.

2.3.

Lépték és identitás

Minden város más és más, így adódik, hogy népsűrűségük, elhelyezkedésük és területük változatos. Nincs két egyforma város, és nincs két egyforma fesztivál sem. Egy város mérete nagyban befolyásolja azt, hogy a fesztivál milyen pozícióban és milyen léptékben jelenik meg benne.

Ugyanakkor egy kis településnek, nem biztos, hogy kis fesztiválja van és fordítva. A városok földrajzi jellemzői és népessége irányadó a fesztiválok szervezésében, de nem dogmái. A fesztiválok időtartama alatt megnő a turizmus így ideiglenesen a népesség is. Egy 5000 fős kisvárosnak akár háromszorosára nőhet az ott élők száma, látogatói száma pedig akár tízszeres is lehet.

A fesztivál tökéletes példája a kulturális turizmusnak, hiszen az mára kinőtte a hagyományos jelentését és inkább afelé tendál, hogy megmutassa a jelen kultúráját, az emberek életét, mindennapjait. A fesztivál szervezői igyekeznek feleleveníteni a helyi kulturális és történelmi emlékeket, pillanatokot, ezzel is átvéve a település identitását. Mindez hozzájárul a város dinamikájának felgyorsulásához, hírnevének öregbítéséhez, és a közösség fejlődéséhez.

A látogatók mellett, hogy kedvenc előadójuk koncertjével gazdagodjanak, kulturális motivációkkal is indulnak el otthonról, átadva magukat a teljes fesztiválélménynek. Ebbe beletartozik a város és annak környékének megismerése és az esetleges fesztivállal párhuzamosan rendezett programok látogatása.

Kölcsönhatásban állnak egymással, hiszen egy fesztivál megrendezéséhez kellő térre és igényes környezetre van szükség, illetve a városoknak is segítségül szolgál, ha jelentős turisztikai esemény kerül a területén megrendezésre.

Az sem ritka és egyedí, amikor felveszik egymás imázsát és összekapcsolódó fogalmat eredményeznek. Gondoljunk csak arra, hogy ha megkérdezzük egy külföldit arról, hogy mi jut eszébe Budapestről, biztosak lehetünk benne hogy a felsorolásban a Sziget fesztivál is helyet fog kapni.

Ezek megrendezésével és sikerességével a település még inkább felhívja magára a figyelmet, fejlődésnek indulhat az infrastruktúra, újabb munkahelyek alakulnak ki, fejlesztések következhetnek be a közlekedésben. Jobb esetben a fesztivál végeztével ez a fajta figyelem megmarad és pozitív fogantja lesz a településsel szemben.

Ellenkező esetben a nem éppen tartós fellendülés negatív következményeket vonhat maga után. A megjelenő turisták jóvoltából növekednek a termékek és szolgáltatások árai, ez pedig egy egyoldalú gazdaság kialakulásához vezethet. Ez abban az esetben csak arra a pár napra alakul ki, ha ez az egy nagyobb volumenű rendezvény a környéken. Másodsorban a program ideje alatti néhány napos foglalkoztatási szokásoknak sem túl szerencsések. Tekintve, hogy a külföldről megrendelt termékek, világítástechnikai és szerkezeti cikkek megerősítik az import áru értékét és ez negatívan hathat a helyi termelők, kereskedők életére.

Mivel egyre elterjedtebbek a zenei és egyéb kulturális programok a mai felgyorsult világban, megeshet, hogy egyes szervezések

2.4.

inkább a gyors fejlődést és haszonszerzést tartják szem előtt a megalapozottság és tartósság helyett. Ezáltal sajnos mondhatni, hogy megássák maguknak a sírjukat. Ez a fajta rövidtávú szemlélet akadályozza őket a kiteljesedésben és legrosszabb esetben akár el is maradhat a rendezvény, ami nem csak a szervezők és közreműködők energiájának pocsékolása, hanem az abba befektetett tőke elvesztését is eredményezheti. Mindez hatással van a városra, annak önkormányzatára, turisztikájára és lakosaira is.

Szerencsére az általunk vizsgált fesztiválok közül jó pár már nagyobb múlttal rendelkezik, a fiatalabbak viszont ügyesen építkeznek egyes társadalmi rétegek kultúrájára, szokásaira, melyeknek hangulatát a program remekül idézi fel.

Egyes fesztiváloknál megjelenhet továbbá egy kiemelkedő jellegzetesség: a víz.

„Sokat jelentett, ha volt tó! Nyáron kell.” Anonim kérdőív kitöltő

A víz jelenléte az embereknek mindig is létfontosságú volt és most nem csak a naponta elfogyasztott folyadék mennyiségre gondolunk. A települések létrejöttékor igen nagy szerepet játszott, akár stratégiai szempontból, akár mezőgazdasági vagy kereskedelmi indíttatásokból. Biztos védelmet jelentett, elválasztott és össze is kötött. Későbbiekben, miután a hadviselés a háttérbe szorult, megjelent a vízpart élvezeti célja, egyre több strand létesült, akár gerilla, akár fizetős szisztémára.

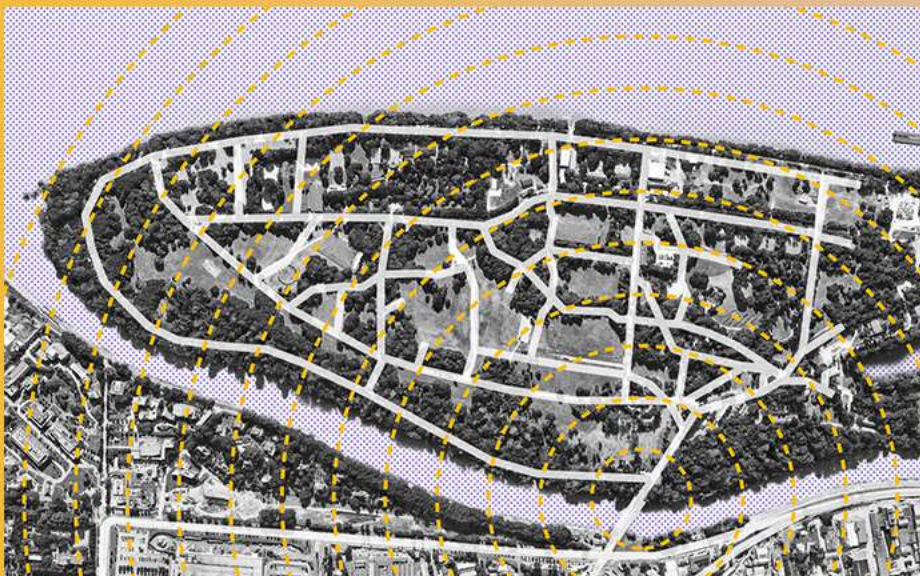
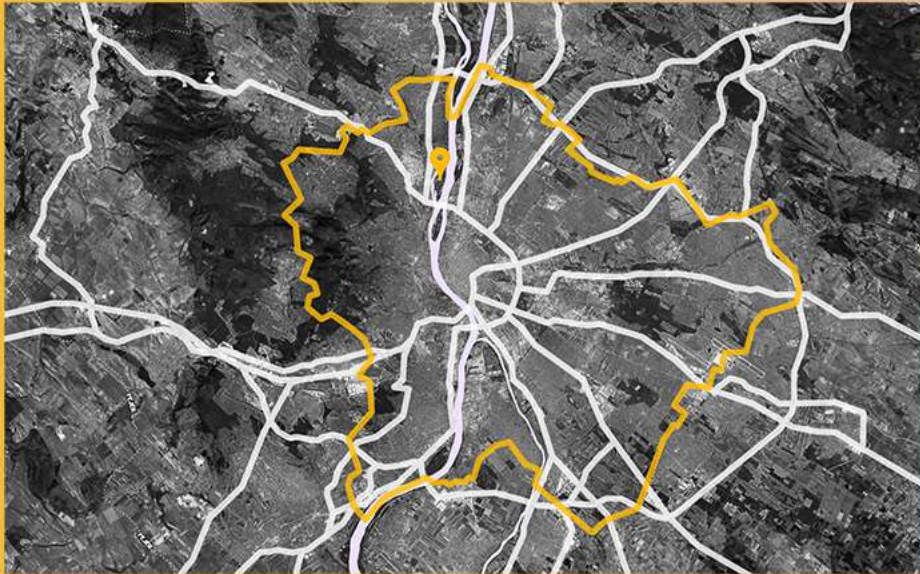
A nagy nyári időszakban ez egy fesztiválon is nagyon sokat tud dobni. A vízpart - akár természetes, akár mesterséges - mentén közösségi terek jöttek létre, koncertek szerveződtek.

Kutatómunkánk során megvizsgáltuk, hogy a házigazda városok identitása mennyire jelenik meg, illetve milyen jellemzőik vannak a fesztiváloknak.

Budapest - Sziget Fesztivál

A Sziget Fesztivál a legnagyobb hazai fesztivál. Évente több százezer vendéget fogad, ráadásul a magyar fővárosban, Budapesten kerül megrendezése. Elhelyezkedését nézve a városon belül helyezkedik el, ám nem a belvárosi részben. Elhelyezkedése kiváló lehetőséget nyújt

az egyre növekvő igények kielégítésére a terület nagyságának köszönhetően.

A megközelíthetőség szempontjából is kiváló, tömegközlekedéssel könnyedén elérhető, kívül

esik a megszokott mozgásterületen ugyan, de nincs bejárhatatlan távolságban. Ebben

hasonlít a fővárosra, hiszen annak központi helyzete Európán belül kiemelkedő és a kontinens minden irányából jól elérhető csomópont. Felépítése centrális, hasonlóképpen mint Budapest.

A Kiskörút-Nagykörút párhuzam is szépen látszódik. A fesztivál ideje alatt a belső gyűrűre van felfűzve az összes nagy színpad, így a legtöbb program is itt kap helyet, hasonlóan, mint a „buli negyed”. Léptékét nézve hatalmas területet foglal el. Szinte teljesen elfoglalja a Hajógyári-szigetet. Az ábrán látható körök 100 méteres rádiuszokat szimbolizálnak. Jól kivehető, hogy a legtávolabbi pont 1,2 kilométerre található a bejárattól, ami körülbelül 20 perces sétát jelent. A Duna itt is, mint budapesti atribútum megjelenik. A fesztivál ideje alatt fürdésre alkalmas strand van létesítve.

Az ábrán látható körök 100 méteres rádiuszokat szimbolizálnak. Jól kivehető, hogy a legtávolabbi pont 1,2 kilométerre található a bejárattól, ami körülbelül 20 perces sétát jelent.

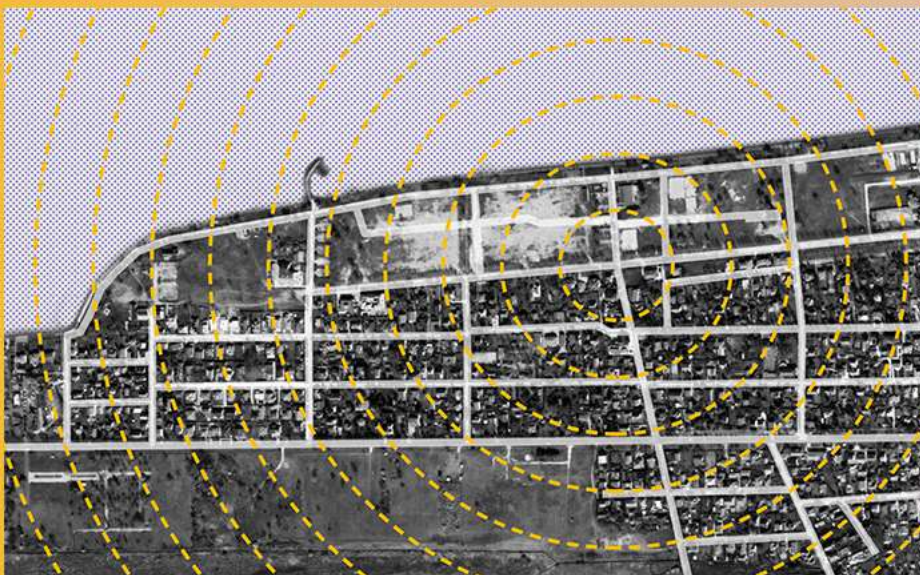
A Duna itt is, mint budapesti atribútum megjelenik. A fesztivál ideje alatt fürdésre alkalmas strand van létesítve.

A fesztivál ideje alatt fürdésre alkalmas strand van létesítve.

Zamárdi - Balaton Sound

Legnagyobb hazai elektronikus zene fesztivál, Zamárdiban kerül megrendezésre. A város alapvetően is kedvelt turisztikai célpont, hiszen a Balaton partján helyezkedik el, de a fesztivál időszakában a látogatók száma szinte az eget veri. Habár Zamárdi a hivatalos

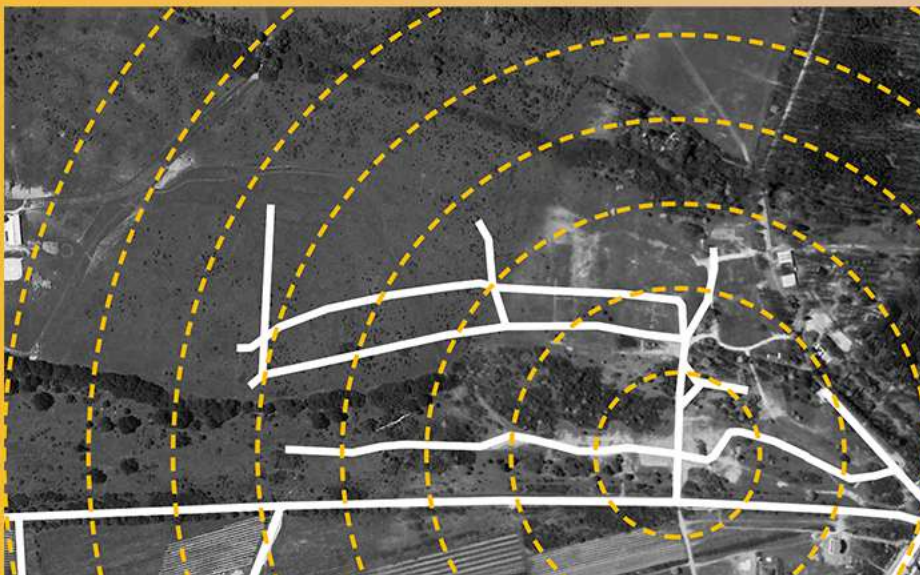
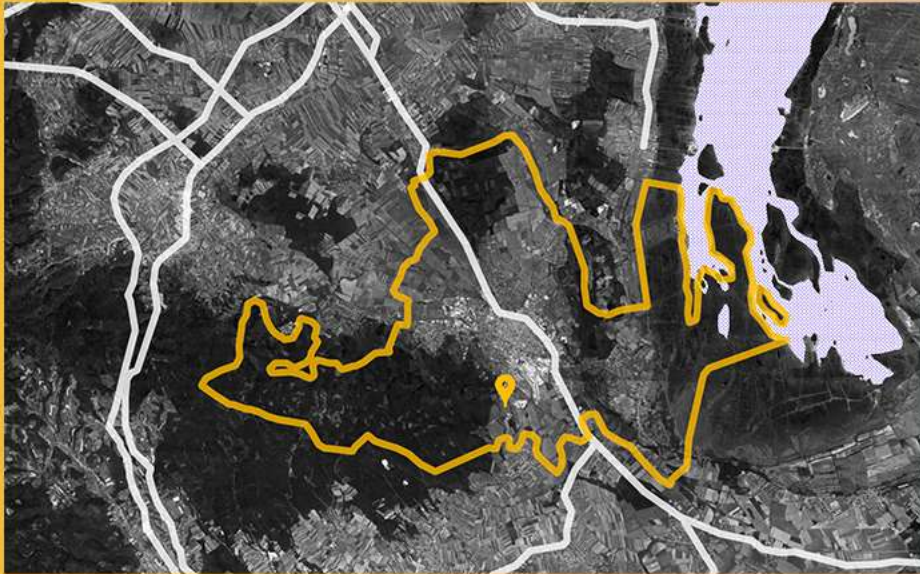

színhelye a rendezvénynek, a fesztivál főbejárata a település közigazgatási határán kívül helyezkedik el. Maga a város 45 km² területével viszonylag kicsinek számít, a fesztivál nagy léptékű. Legmesszebb pontja a főbejárattól 800 méterre helyezkedik el. Ömegközlekedéssel utazva viszonylag könnyen megközelíthető. A vonatállomástól 15-20 perc gyalolásra van a főbejárata. Zamárdihoz hasonlóan a Balaton Sound is tengelyesen van felfűzve, középen egy hosszú sétánnyal, aminek két oldalán helyezkednek el a színpadok. Természetesen a fesztiválon is lehetőség van fürdőzésre és a víz jelenléte a programokban is megjelenik.

Sopron - Telekom VOLT Fesztivál

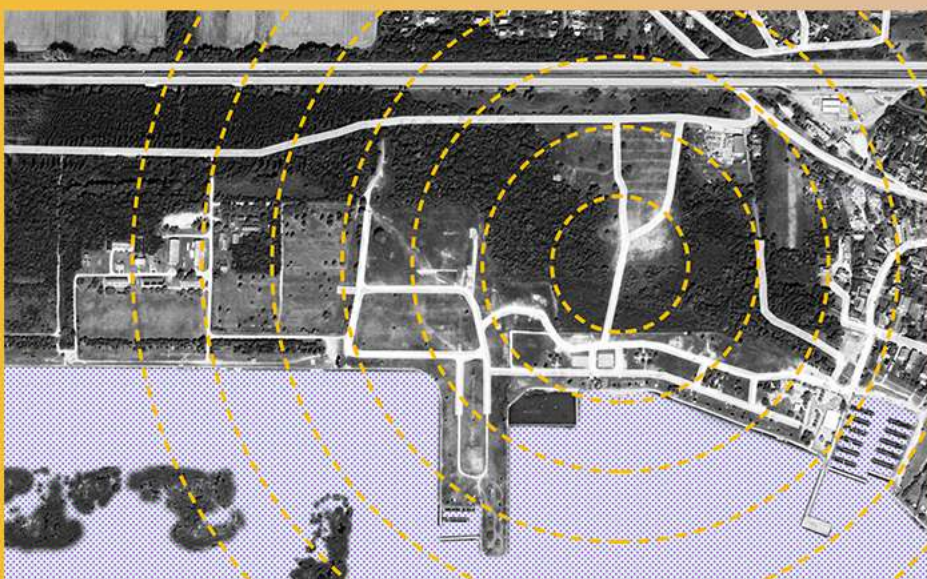
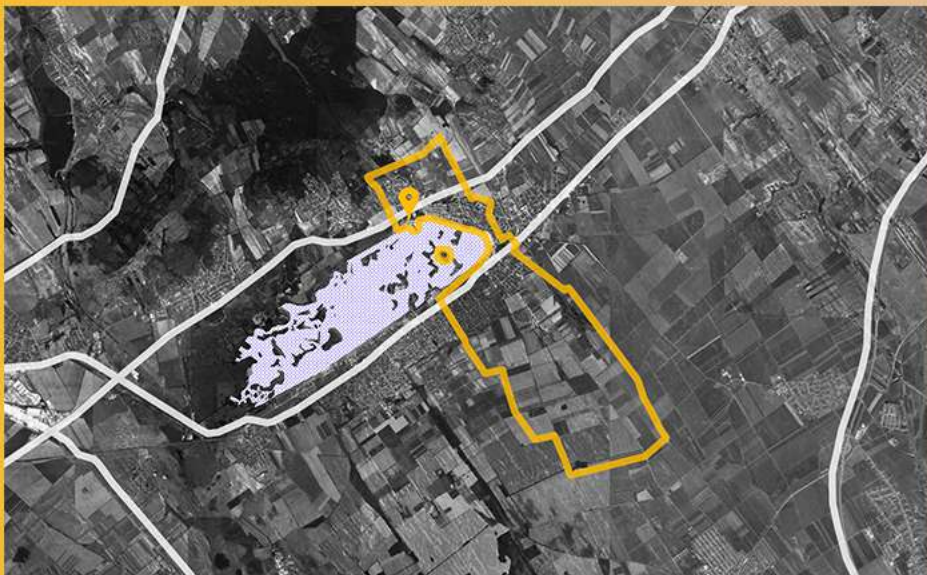
A soproni Telekom VOLT Fesztivál talán a legnagyobb elsősorban magyaroknak szánt könnyűzenei fesztivál, de persze nemzetközileg is nagy népszerűségnek örvend. Sopron szempontjából fontos turisztikai eszköz, a városban ilyenkor különböző, vendégeket csalogató

programok kerülnek megrendezésre. Nagy múltra tekint vissza. Sopron maga nagyvárosnak számít több mint hatvanezer fős népességével, a fesztivál maga mégis kisléptékű, legtávolabbi pontja 500 méterre található a főbejárattól. Habár szerveznek közvetlen buszjáratot a vonatállomás és a fesztivál között, nehézkes megközelítése. A közigazgatási határhoz nagyon közel helyezkedik el, ráadásul a belváros szélén található meg. Sopron felépítéséhez nem igazán hasonlít. Szétdobált, különböző csoportokra van felosztva a fesztivál. A város a Fertő-tó mellett helyezkedik el, a fesztiválon semmilyen módon nem érződik, hiszen a városhatár másik oldalán van a helyszín. A fesztivál legfőbb ismertetője, hogy fellépői széles palettán helyezkednek el kezdve az EDM zenétől egészen a különféle rock és metál stílusokig. Fontos szerepet tölt be ráadásul a feltörekvő zenészek felkarolásában, hiszen a Petőfi Rádió felfedezettjei rendszeres fellépői a fesztiválnak.

Velence- EFOTT

Az EFOTT az egyik, ha nem a legrégebbi fesztivál Magyarországon, amit egyetemisták szerveztek és szerveznek a mai napig. Régebben egy vándor felsztivál volt, mindig egy másik egyetem volt a szervező, az egyetem székhelyén megtartva. 2007-től azonban letelepedett

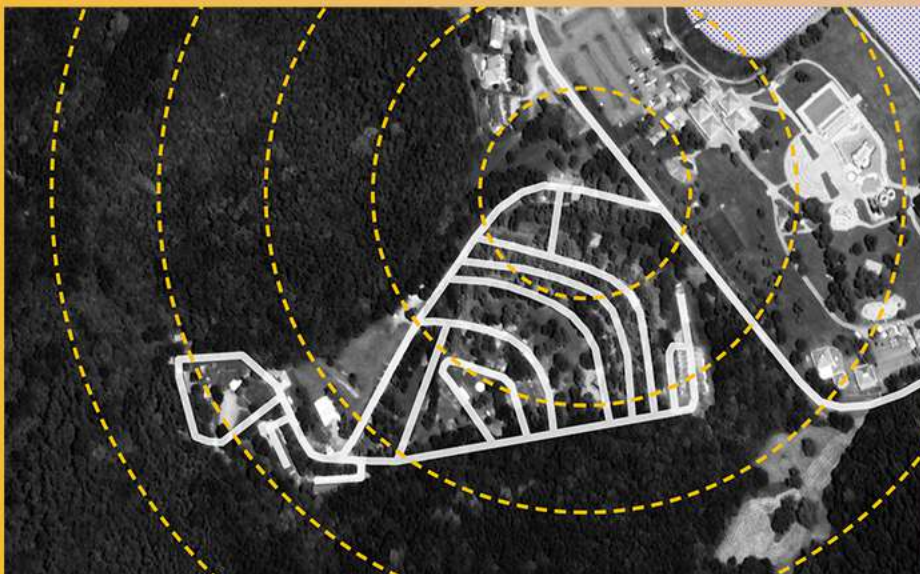

Velencében, de még minden évben másik egyetem a házigazdája. Velence egy kis település mind terjedelemben, mind népességében. A fesztivál ahhoz képest, hogy legfőbb célközönsége egyetemistákból áll, több mint százezer látogatója van egy szezonban. Azonban maga a fesztivál kis léptékű. A főbejárattól 10 perc alatt el lehet érni a legtávolabbi pontjába. Elhelyezkedését tekintve Velence szélén található, a Velencei-tó mellett, mely szerves része a fesztivál programjában. Nem csak strandolást biztosít a látogatóknak, de vízilabda meccseket is szerveznek, továbbá az egyik legnépszerűbb „színpada”, az EFOTT Tábortűz is egy stégen található. Koncertjei mellett a kulturális is szakmai programokra is nagy hangsúlyt fektet, továbbá kerekasztal beszélgetéseket és előadásokat is tartanak a fesztivál ideje alatt. Felépítése Két csoportra bontható: a fesztivál egyik fele a reggeli programoknak ad teret, mint a sport események, vetélkedők és a civil falunak, a másik pedig a nyüzsgő éjszakai életet biztosítja.

Orfű - Fishing On Orfű

A Fishing a hazai könnyűzenei fesztiválok egyik legszerethetőbbike. Több szempontból is kapcsolódik Kiscsillaghoz, illetve Lovasi Andrásához, a frontemberhez. Az egyik legfiatalabb fesztiválnak számít, mégis az egyik legismertebb családközpontú fesztiválként tartják számon. A Pécstől 15 km-re elterülő Orfű ad otthont a 2008 óta megrendezésre kerülő Fishing-nek. A település a Mecsek hegyhát közepén fekszik, három tavat is számlál a nevezetességei között. Mindezekből könnyen lehet következtetni arra, hogy a fesztivál inkább kisléptékű. Látogatói között megtalálhatóak szinte minden életkor képviselői, a legkisebbektől a legidősebbekig. Sokan hasonlítják inkább egy nyári táborhoz, mivel a zenészek mind elérhető közelségben vannak a közönségnek. Csoportosított felépítésének köszönhetően az egész fesztiválra jutott minden programból egy kisebb részlet. A tó közelsége sokat segít a nagy nyári kánikulában, a szervezés ezt kihasználva Vízszínpados koncerteket szervez a víz közepén. Ezzel nem csak a strandolást, hanem annak hangulatát is biztosítja..

A Pécstől 15 km-re elterülő Orfű ad otthont a 2008 óta megrendezésre kerülő Fishing-nek. A település a Mecsek hegyhát közepén fekszik, három tavat is számlál a nevezetességei között. Mindezekből könnyen lehet következtetni arra, hogy a fesztivál inkább kisléptékű. Látogatói között megtalálhatóak szinte minden életkor képviselői, a legkisebbektől a legidősebbekig. Sokan hasonlítják inkább egy nyári táborhoz, mivel a zenészek mind elérhető közelségben vannak a közönségnek. Csoportosított felépítésének köszönhetően az egész fesztiválra jutott minden programból egy kisebb részlet. A tó közelsége sokat segít a nagy nyári kánikulában, a szervezés ezt kihasználva Vízszínpados koncerteket szervez a víz közepén. Ezzel nem csak a strandolást, hanem annak hangulatát is biztosítja..

A programok szempontjából inkább a "visszatérés a gyökerekhez" elvet támogatják a szervezők, napközben filmvetítések, kézműves kirakodó vásárok, utcai zenélésel és komolyzenei előadások várják a közönséget, míg éjszaka helyet kapnak a nagyobb koncertek, felvonultatva a magyar könnyűzenei előadókat.

Nagykovácsi- Kolorádó

A Kolorádó fesztivált a hegyek eldugott Sztrilich Pál Cserkészpark erdejében rendezik meg. A gigamega-fesztiválokba már beleunt látogatóknak tökéletes alternatívát nyújt. A természet közelsége és a fellépők sokszínűsége garantáltan magával ragadja az embert.

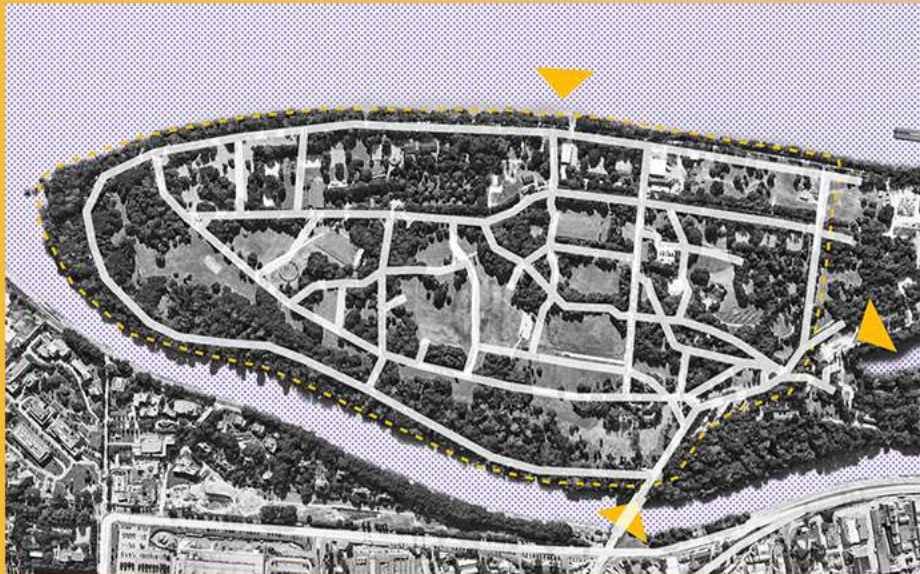
A Budapest és a természet határán megrendezendő fesztivál a 2015-ös kezdésével mára egyike lett az olyan nagynevű hazai fesztiváloknak, amely a tömegek ész nélküli vonzása helyett inkább egymás társaságának élvezésére fekteti a hangsúlyt. Az előző évekhez képest sokat fejlődött a szervezett kijutás, hiszen a rendezvény lefolyása alatt 10-15 percenként buszjáratot indítanak a Széll Kálmán térről, melyek fél órányi sétára tesznek le a főbejárattól. Ez tulajdonképpen segít ráhangolódni a teljes eltűnésre a világ előtt. A fesztivál Mivel csoportosan épül fel, így akármerre sétál az ember a területen, mindenhol beleütközhet egy színpadba vagy közösségi térbe, anélkül, hogy tömegeken kellene átgázolnia. Az esti programok között a gitár zenétől kezdve az éjjeli techobulikig minden megtalálható, a rádióslágereket leszámítva. Ezzel is egyedi színt kölcsönözve a magyar fesztiválfelhozatalnak. A nappali programok ugyanolyan nagy, ha nem nagyobb hangsúlyt kapnak, mint az éjszakai koncertek. Többek között jóga, kerekasztal beszélgetések, fülhallgatós sétaprogram és különböző előadások. Említésre méltó, hogy a cserkészparkban kapott helye is nagyban hozzájárul a programokhoz, például számháborúval és íjászzal is.

Pozíció és megközelítés

Az ajtók/kapuk fontos eszközei az építészetnek. Valaminek a bejárata és kijárata is egyben. Itt lépünk át legtöbbször fizikai határokat, de van, hogy szimbolikus jelentésben is. Egyszerre a kezdet és a vég színtere, éppen ezért kitüntetett szerepet tölt be. Reprezentatív és előremutat mi is fog történni a túloldalon. Védelemet is biztosítanak továbbá a nem kívánatos látogatóktól. Ebben a védelemben pedig a falak is segítenek. Elhatárolnak és biztosítanak. A városok régebben városfallal voltak körbevéve, hogy egy esetleges támadás ellen az ott élő lakosságnak biztonságot adjanak. Mára ez megváltozott, a városok szemmel érzékelhető határai eltűntek, de táblákkal még mindig jelzik, ha egy új településre érkezünk

A városok megközelítése többféle módon lehetséges. A nagyvárosok sokszor több irányba nyitnak a környező területekre, míg a kisebbek pár vagy akár egy irányból hozzáférhetőek. A fesztiválok is hasonlóan viselkednek. Határaik és bejárataik a terület természeti adottságaitól függenek, illetve a környező úthálózat is befolyásolja ezt. Habár nem pusztítva hódító idegen seregektől kell megvédeni ezeket a rendezvényeket, a szervezők igyekeznek minden erejükkel olyan kerítéseket felhúzni a területre, amik könnyen biztosíthatóak és az utóbbi években sokkal szigorúbb beléptető rendszereket állítottak fel

Sziget Fesztivál

Három megközelítése van a fesztiválnak, melyek közül a leghíresebb és főbejárata a Hajógyári-sziget nyugati oldalán elhelyezkedő K híd. A látogatók rendszeresen fotózkodnak a híddal, mert nem csak látványos díszítettsége miatt vonzó a szemnek, de ezzel együtt a fesztivál kezdetét is jelenti. A híd mindkét oldalán található egy check point, ahol a jegyeket, karszalagokat és személyazonosságokat ellenőrzik, továbbá azt, hogy ne legyen a fesztiválózonán olyan tárgy, amit a fesztivál területére tilos bevinni. Az utóbbi években a keleti oldalon megjelent még egy bejárat, ahol a látogató nép menetrend szerint járó hajóval tud a fesztivál területére utazni. A dolgozók és a fellépők egy és ugyanazon déli bejáraton közelíthetik meg a területet. A Sziget Fesztivál nevében is hordozza, hogy területe szinte a teljes Hajógyári-szigetre kiterjed, így adva különlegesebb élményt.

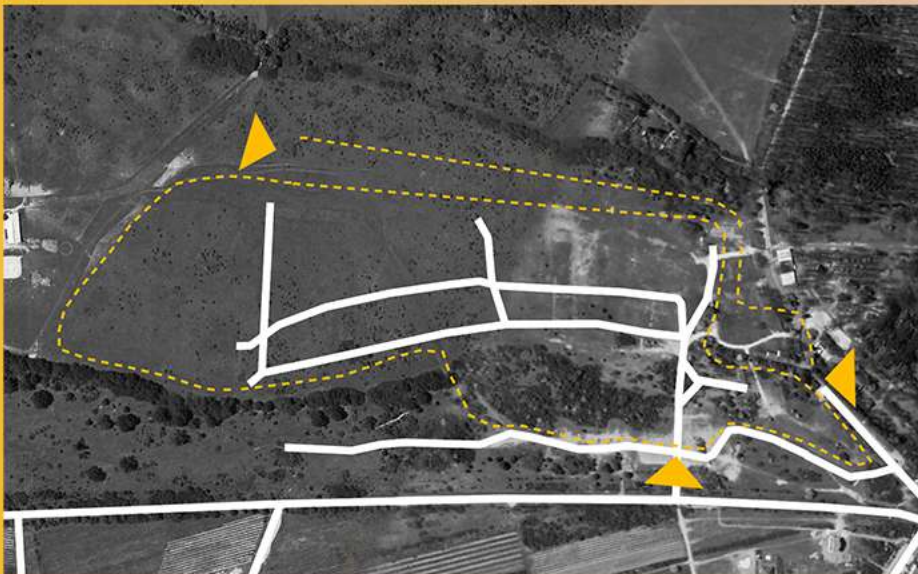
Balaton Sound

A Balaton Sound egyszerre több helyről is megközelíthető. Délen található a látogatóknak szánt főbejárat és a dolgozói bejáratok is, amik egyből a backstage-be vezetnek. Ezen felül nyugatról és keletről is megközelíthető a fesztivál, de ezek inkább a kempingezők számára vannak fenntartva.

A fesztiváltól körülbelül 20 perc sétára található még egy kemping, melynek egyik fele egy dolgozói bázis. Mindkét résznek egy északi bejárata van. A Szigethez hasonlóan itt is a főbejáratnál elsőnek egy ellenőrző kapun kell a fesztiválóknak átmenni, ahol egy biztonsági vizsgálat után beléphetnek a fesztivál területére. A Balaton Soundot északról a Balaton határolja, a többi oldalon kerítés zárja el az illetéktelen látogatókat a belépéstől.

Telekom VOLT Fesztivál

A Telekom VOLT fesztivál egy hatalmas tisztáson helyezkedik el, így természetes határa nem is nagyon van. A fesztivál így szinte minden oldalról védtelen, ezért itt a határok védelme különösen fontos. Egy főbejárata van a fesztiválnak északon, hasonló biztonsági eljárással mint a Sziget Fesztiválnak és a Balaton Soundnak. Dolgozói bejárat két helyen van a fesztiválon, egy keleti és egy nyugati oldalról.

EFOTT

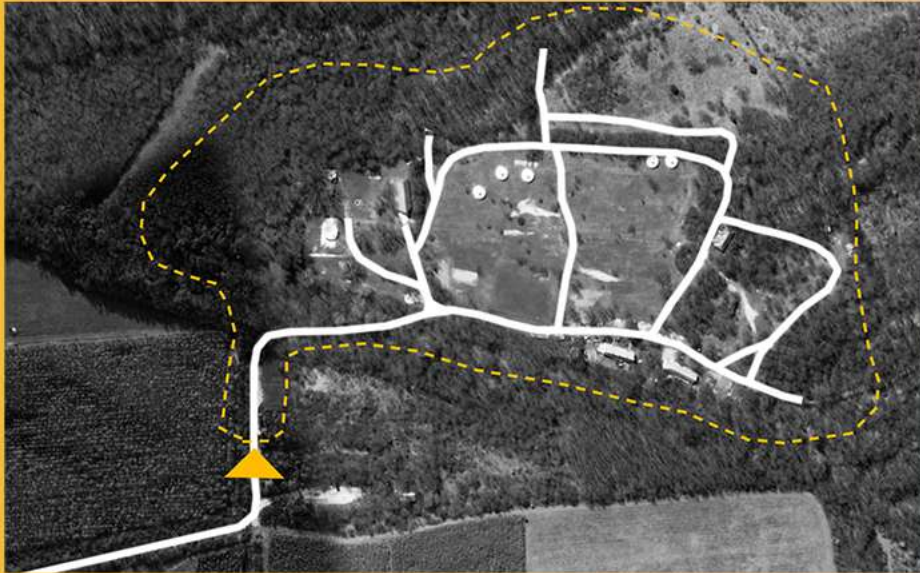
Az EFOTT-nak két bejárata van: egy dolgozói és egy látogatóknak szánt főbejárat. Mindkettő észak-nyugaton található. Itt egy fokozott biztonsági ellenőrzés van, emiatt jellemzőbb a belógás, illetve a kint vásárolt alkohol bevitele. A látogatóknak szánt bejárat előtt egy hatalmas tisztás van, melyen a fesztiválózó egyetemisták rendszeresen hatalmas alapozásokat tartanak társaikkal. Ilyenkor vegyülnek az ismerősök, sőt újabb személyeket is bevesznek a csoportba. A fesztivál dél-keletről a Velencei-tó határolja, így innen természetes védelme van. A kisebb munkacsoport miatt a területet elkerítő kerítéseket ritkábban ellenőrzik.

Fishing On Orfű

Egyedülálló módon a Fishing On Orfű egy völgyes területben helyezkedik el. Ebből adódik, hogy egy bejárta van keleten. Az ellenőrzés habár szigorú, mégis könnyed. A családi hangulat és a kedvező árak miatt az emberek nem kényszerülnek rá a bliccelésre. A dolgozók és a látogatók is ezen a bejáraton keresztül közelítik meg a fesztivál területét, ezzel is ráerősítve a szűk közösség hangulatára.

Kolorádó

Ugyan a fesztivál a városhatáron található, közel a természethez, a megközelíthetősége nem túl bonyolult. Egy darab bejárat van északon, dolgozók és fesztiválózók egyaránt ezt használják. A fesztivál jellegéből adódik ez. Nem csak azért mert a rét egy útról közelíthető meg, de szűk közössége miatt nincs értelme még egy dolgozói rész kialakítására. A terület körben fákkal és susnyással van körbevéve, emiatt előfordul, hogy egy-egy ember beszökik a fesztiválra, ugyanis nehezen lehet ezeket a területeket figyelni.

SZIGET

ISLAND OF FREEDOM

SZEVASZTOK!

CSOMAG NÉLKÜL
WITHOUT PACKAGE

CSOMAGGAL
WITH PACKAGE

Morfológia

A fesztivál, akár csak a város, egy komplex környezeti egység. Egy élő organizmushoz hasonlítható leginkább, mely változik térben és időben egyaránt. Ennek szerves részét képezi a benne élő és fejlődő társadalom, művészet, gazdaság, szellemiség és műszaki-innováció. Nem találkozhatunk két egyforma fesztivállal, hasonló működési elveket és apróbb hasonlóságokat ugyan felfedezhetünk, ennek ellenére minden rendezvény arányaiban tér el a másiktól.

A környezet alakításában számos tényező vesz részt. Elsősorban a szervezők elképzelése szerint alakul a terület, amelyet hosszas kutatás után gondolnak ki, melyben fontos szerepet játszanak a trendek és irányzatok felismerése és használata. Optimális esetben a már meglévő lehetőségeket próbálják kihasználni és az értékekre, adottságokra építve egy olajozottan működő gépezetet létrehozni.

Maguk a környezeti adottságok is szerves tényezők egyes fesztiválok hollétében, nem csak a szellemi értékeket kell megtartani, hanem a fizikai tényezőket is figyelembe kell venni. A természetes környezete is meghatározza a fesztivál identitását. Továbbá a jelenlévő tömeg is akaratlanul alakítja a teret: egy-egy fa árnyékába menekülnek az égető napsütés elől, vagy a már hat órával a koncert kezdése előtt kordon előtt várakozó rajongók külön közösségeket alakítanak ki.

A közttereket azontúl, mint fizikai terület, értelmezhetjük egyfajta társadalmi közegként is. Általában a különböző típusú területek határfelületén vagy homogén felületek csomópontjánál találkozhatunk velük. Városban és fesztiválon is zömével megtalálhatóak, van, hogy tudatosan kialakított, van, hogy önszerveződő formát öltenek.

Az utak és terek egyértelműen a közösség színteréül szolgálnak, ezeknek közös jellemzőjük, hogy folytonosak, afféle hálózatot alkotnak. Ezzel ellentétben az elkülönített részeken inkább az elhatároltabb cselekvések kapnak helyet. Tekinthetőek amolyan nyitott belső tereknek, melyek bárki számára megközelíthetőek ugyan, de igénybevételük korlátozott. Korlátozásuk típusonként eltérő, hol időbeli, hol pedig személyi megkötések vannak. Ide tartoznak például a VIP szekciók és a kempingek, ahova csak olyanok léphetnek be, akiknek jogosultságuk van, mégsem a legszigorúbb szabályokhoz kell alkalmazkodniuk. Ezzel párhuzamba állíthatóak a városi létben megtalálható belső udvarok, melyeket többalakásos házak vesznek körbe.

A közhasználat elől elzárt területek a fesztivál legprivátabb részei, melyekhez tartoznak a színpadok mögötti backstagek vagy a kiszolgáló egységek pultjai és raktárhelyiségei.

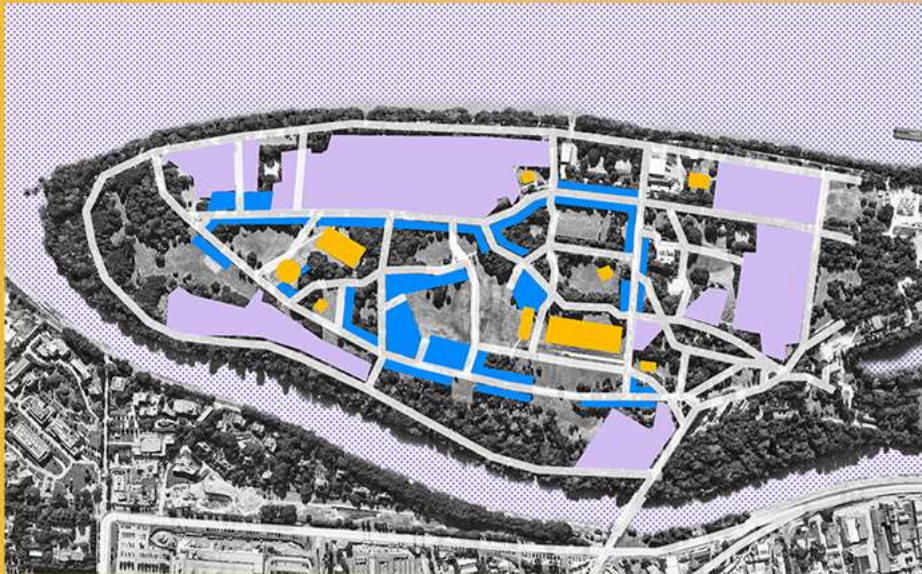
A közösség által használt területekhez hozzátartoznak a pihenést biztosító szálláslehetőségek, a kempingek. Ugyanúgy, mint a lakóépületeknél, itt is különböző elhelyezkedésű és felépítésű "telkeken" helyezkednek el. A kempingek életében is fontos szerepet kellene betöltenie a környezeti adottságok kihasználásának, azonban az elképzelés gyakran nem találkozik a valósággal.

1.5.

Vizsgálataink során arra jutottunk, hogy a fesztiválok legfőbb alaktani ismertetője két tényezőn alapul: a színpadok és az általuk kialakított táncterek, a kiszolgáló egységek, mint az étkezők, bárók és bizsuboltok, illetve a kempingek elhelyezkedése és mérete. Ezen a két szinten történik a legtöbb emberi interakció. Mondhatni az esetek túlnyomó többségében itt csoportosulnak a fesztiválozók. A könnyebb láthatóság érdekében sárga színnel jelöltük a **nagyszínpadokat**, kékkel a **kiszolgáló egységeket** és lilával a **sátrazó területeket**.

Sziget Fesztivál

kepinghely van fenntartva olyan fesztiválozók számára, akik nem vásároltak jegyek valamelyik luxuskepingbe. A Sziget Fesztivál tökéletesen párhuzamba állítható Budapesttel. A belső gyűrűben elhelyezkedő színpadok és táncterek olyanok, akár csak a VI. és VII. kerület buli zónái. Ezekon kívül helyezkednek el a csendesebb és pihenésre alkalmas lakóövezetek, mint akár Gazdagrét vagy Wekerletelep. A kempingek struktúrája leginkább rászterhálóra felfűzött lakótömbökre hasonlítanak. Mint ahogy Budapest is egyszer színesebbé vált az évtizedek során és világvárossá vált, ez a változatosság itt is megtalálható. A VIP keping mellett lehetőség van különböző stílusú kepingekben való megszállásra, sőt külön a családoknak szánt kepinget is létrehoztak, mintha egy aranyos kertváros került volna a Sziget közepére. Továbbá a külföldiek is nemzetek szerint csoportosulnak általában.

Balaton Sound

sátrat verhet az általános kempingben. Pont olyan, mint amikor valaki a nagyobb város agglomerációjából jár be dolgozni, mert az számára megfizethetőbb. A fesztivál partja három részre van osztva, mind a három külön-külön más zenei programokat ajánl. A középső részen található VIP rész, a két szélső stégen pedig techno és drum & bass bulik zajlottak egész este. Arculatában is el volt különítve a három rész. Piros-, Fehér- és Aranypartként jelentek meg a fesztivál ideje alatt. Ez a könnyebb tájékozódást is segítette azoknak a fesztiválóknak, akik társaikat keresték.

A Balaton Sound tengelyes felépítése lehetőséget nyújt, hogy a színpadok egy egyenesre legyenek felhúzva. A Nagyszínpad előtti hatalmas táncterem kívül leginkább a vízparton összpontosulnak az emberek. Fürdőzéssel, napozással és sportolással töltik a napjuk első felét. Köszönhető ez a Balaton közelségének, hiszen a fesztiválra teljesen ráfeszül a tó. Zamárdi a raszteres utcaképe mellett szintén hasonló módon van felépítve. A kiszolgáló egységek a külső tengelyen helyezkednek el szétszórva, továbbá pár étkező található a legtávolabbi kempingben is. A tengelyek végén egy-egy kemping található, mindkettő a drágább fajtából. Ezek jobb lehetőségeket, gyorsabb megközelítést és magasabb színvonalat kínálnak. Aki nem ragaszkodik a drága szálláslehetőséghez, az plusz

Telekom VOLT Fesztivál

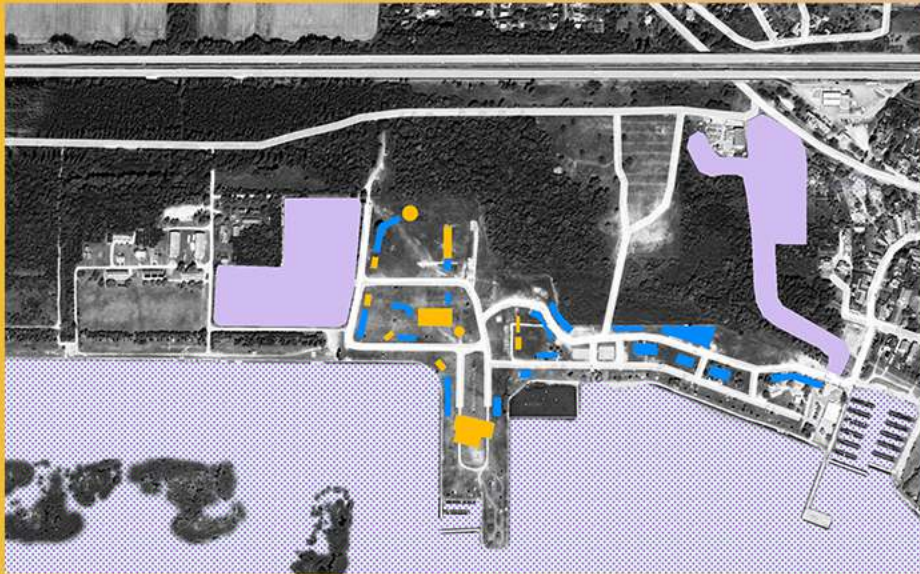

szórakozni vágyók részére fenntartott terület szinte kivétel nélkül napos és árnyékmentes volt. Azonban ahol elvett a fesztivál, ott adott is, annak ellenére, hogy a nagyszínpadhoz közel helyezkedett el, ez a legoptimálisabb helyszín, abból a szempontból, hogy itt érnek véget leghamarabb az esti koncertek és távolságban sem kivitelezhetetlen az éjszakai visszabotorkálás.

A Telekom VOLT Fesztivál egyik legnagyobb jellegzetessége a „szétrobbantott” felépítés. A színpadok a fesztivál határai felé húzódnak, így kialakítva egy belső közösségi teret. Lényegében egy körre felfűzve található meg az összes színpad. A színpadok köré szerveződve helyezkednek el az ital –és ételpultok, pihenőnek fenntartott helyek, egyéb fakultatív kikapcsolódást nyújtó lehetőségek. Ezek estére átalakulnak és az éjszakában megfáradt embereknek pihenőhelyeket biztosítanak

A terület két oldalán parkos, fás rész húzódik végig, ezzel is kicsit közelebb hozva az embereket a természethez. A kemping ilyen szempontból kétélű dolognak számított, míg a dolgozói kemping egy ilyen fás részen volt elkerítve, addig a „csak”

EFOTT

működnek. A rendezvény szélére összpontosulnak alapvetően, de a nagyszínpad között található pár darab az üres területen szétdobálva. Két kemping található a fesztiválon, mind a kettő könnyen megközelíthető, de nagyon mások. A déli kemping közelebb van a színpadok, és csekély mennyiségű árnyékos része van, míg a másik igaz messzebb helyezkedik el, de sok fa található arra, ezért sokak számára kedvelt sátrazó hely.

Két részre bontható az EFOTT: egy nappali és egy éjszakai részre. A nappali rész a fesztivál északi részén helyezkedik el és egyáltalán nem található színpad, esetleg egy-egy kisebb buli sátor. Kifejezetten ez a közösségi élet színtere, hiszen nap közben, amikor nincsenek még koncertek a programok erre a részre szerveződnek. Déli felén pedig foglal helyet az éjszakai rész. A színpadok mind ide összpontosulnak. Itt nem mondható az, hogy szervezett közösségi terek alakulnak ki a színpadok elhelyezkedése miatt. Semmilyen viszony nincs közöttük, olyanok mintha csak érzésre lettek volna elhelyezve. A fesztivál teljes területén vannak kiszolgáló egységek, hogy bárhol, bármikor, bármi elérhető legyen. Ezek a színpadok között, egyfajta átvezetőként is

Fishing On Orfű

színpadokhoz, egyáltalán nem zavaró a zene hangereje. Családias hangulatnak köszönhetően tekintettel vannak minden korosztály igényeire. Kialakítottak ráadásul egy plusz kempinget a fesztiválon kívül azok számára, akiknek a belső területeket nem maradt hely. A kiszolgáló egységek a fesztivál teljes területén megtalálhatóak, még az erdő mélyére is tettek egyet, hogy az ottani eseményeket is biztosítani tudja.

A Fishing maga az élő organizmus, folyamatosan változásban van, keresve a leginkább arculatához passzoló karaktert.

A helyi értékekre építi identitását, természetes utak mentén alakították ki a sétálóutcákat, melyekre az étel- illetve az egyéb kirakodóvásárban megjelenő pultokat fűzték fel. A völgyszerű fekvését kihasználva a településnek, a kempingeket az emelkedő oldalának sík részére helyezték el, fákkal borított, árnyékos területekre. Lehetőséget biztosítanak a szimpla sátorjegy mellett helyfoglalásra is, ikonikus könnyűzenei utalásokkal az utcanevekre, például Heaven Street. Mindemellett a dolgozóknak külön elkerített részen volt lehetőségük a pihenésre.

Ugyan mindkét lehetőség közel fekszik a

Kolorádó

Útikalauzzal készülnek az odalátogatóknak, mivel a helyszínen nem elérhető hálózat. A hálózathoz hasonlóan nincsenek masszív szerkezeti elemek a rendezvény területén, sőt külön VIP szekció sem kapott helyet a cserkészpark területén. A szálláslehetőségként - természetesen a sátrazáson kívül - választhatjuk a jurtát, mely szintén nem szakít ki a természet közelségéből, illetve az erdei faházakat.

Környezetvédelem

Napjainkban egyre többet hallunk a környezetvédelemről és egyre többen próbálnak meg eszerint élni. Ebben a mozgalomban a fesztiválok is próbálják évről évre kivenni a részüket. Alig van olyan fesztivál, ahol ne vezették volna be a repohár-rendszert. Ez alapvetően egy jó rendszer lehetne, de a nagyobb rendezvényeken nehezen működő megoldás. Minél nagyobb egy fesztivál, annál valószínűbb, hogy nagyobb mennyiségű szemetet termel, akármennyire próbálja ezt kisebb lépésekkel visszaszorítani.

Mindamellett, hogy a színpadok és egyéb szórakoztatást nyújtó szolgáltatások fenntartásához rengeteg energia felhasználása szükséges, mégis az egyik legnagyobb problémát a felhalmozódó műanyag palack jelenti. Hiába az újrahasznosítható poharak, ha az elfogyasztott italok bőven több, mint fele fél literes PET-palackokból készül. Sajnálatos módon a repoharak nem visszaválthatóak, így, ha valaki elfelejti magával vinni, újra meg kell vennie, azonban így az újravásárlással csak újabb műanyag kerül kibocsátásra a körforgásban.

„Nem volt repohár, de a pultosok jófejek voltak és ha én vittem magammal poharat, töltöttek abba.”
-Anonim kérdőív kitöltő

Hogy ne csak a negatívumokat említsük, az előző évekhez képest erőteljesebb próbálkozásoknak lehettünk szemtanúi a 2019-es fesztiválszezonban, egyre több helyen tartottak előadásokat az újrahasznosítás fontosságáról, tippeket adtak a zero waste életmódhoz, civil falukban lehetett házi vegyszermentes kozmetikumokat és tisztítószerket kotyvasztani. Egyre több helyen megjelentek a tudatos táplálkozást népszerűsítő étel pultok, sőt a legtöbb pultos örömmel vette, ha nem kért az ember plusz szálvétát vagy hozott magával saját evőeszközt. A mégis kiadott evőeszközök nagy része komposztálható volt, sőt pár nagyobb fesztiválon volt komposztálási lehetőség is.

A bejáratoknál osztottak hordozható hamutartót, ami szintén előrelépésnek számít, továbbá öko-pontokon lehetett szemeteszsákokat szerezni és az ebbe összegyűjtött szelektív hulladékért cserébe újrahasznosított ajándékot kapott a látogató. Ennek köszönhetően kevesebb szemétként sikerült belebotlanunk a nyári fesztiválok alkalmával.

Sokáig lehetne még sorolni a kisebb-nagyobb próbálkozásokat, melyekkel a fesztiválok próbálják csökkenteni a termelődő szemet mennyiségét és bízunk benne, hogy a jövőben ezt még magasabb szintre sikerül emelniük és még több emberhez eljuttatják a zero waste hullám akár legkisebb morzsáját is.

Abban egyetértünk, hogy a városok sok szempontból tanulhatnak ezekből a próbálkozásokról és bevezethetnének hasonló szankciókat a hulladék visszaszorításának érdekében

A fesztivál társadalom

Ahogy már említettük, a fesztiválok területének kialakulásához nem csak a szervezők készségeire van szükség, hanem a résztvevőkre is, hogy azok saját képükre formálják a rendezvényt. Akárcsak a település és az ott élő emberek, szorosan összefüggnek, nincs egyik a másik nélkül. Nagy részt vállalnak egymás alakításában; az alapvető emberi lét javaihoz és jogaihoz a gazdaság biztosítja a megfelelő hátteret, míg a gazdaságot a település társadalmá, igényei tartják életben.

A fesztivál meghatározó összetevői közé sorolhatjuk tehát a környezeti, gazdasági és közösségi összefüggéseket, melyek egyedi arculatot kölcsönöznek a rendezvénynek, így téve ezeket egyedivé.

A bulizók igényei és elvárásai alakítják, formálják a fesztivált, azonban a működés gördülékenysége szorosan összefügg a fesztivál méretével és felépítésével. A nagyságából adódik a résztvevő emberek mennyisége, ebből azonban nem következik egyenesen, hogy milyen szeretne lenni a fesztivál, ez inkább gyakorlatias kérdés. Lényeges figyelembe venni, hogy az adott kulturális felépítésben mi működik a legkedvezőbben és legfenntarthatóbban.

A szervezők által kiválasztott célközönség sokat ad hozzá a fesztivál identitásához. Ezt csoportosíthatjuk életkor, származás, foglalkozás vagy zenei ízlés alapján. Próbáltuk úgy kiválogatni a vizsgált fesztiválokat, hogy minden egyet jellegzetes példát elemzés alá tudjuk vetni.

A társadalom egyik legfontosabb mozgatórugóját a munkaező adja, melynek a folyamatosan és dinamikusan változó igényeket megfelelően kell kielégítenie. Ugyanúgy, mint a "való életben" itt is a leghatékonyabb az, amikor több feladat ellátására is képesek legyenek egyes dolgozók, illetve fontos a megfelelő képzettség. Hiába állítanak be egy pultost a rendezvény szervezői közé, nem biztos, hogy átlátja a dolgokat, akárcsak egy szervezőnek lehet nem lenne türelme a betegekkel foglalkozni az elsősegély sátorban. Minden megtanulható ugyan, de ahhoz, hogy olajozott gépezet módjára működjön a fesztivál, a képzett, tapasztalt munkaező alkalmazása elengedhetetlen.

Az eddigieket leszámítva a fesztivál társadalmá nem csak a bulizók és a munkaezők metszetéből áll, hanem magába foglalja a különféle szociális interakciókat. Fontos a térbeli lenyomata, mozgása és különféle csoportosulása is.

Egyfajta társadalmi tükröt tart elénk, elkülönülnek egymástól a különböző rétegek, például a privát szektorok látogatói vagy a VIP karszalaggal rendelkező fesztiválozók vagy az elit szolgáltatásokat végző személyzet voltak. Ez jól mutatja, hogy dolgozó és dolgozó között is bőven akadnak különbségek, azonban önkéntesektől elkezdve fizetett munkaezőn át a főszervezőkig mindenki részese egy ilyen produkció létrejöttének. Az alkalmazottaknál kevesebb kiváltsággal rendelkezik a bulizni vágyó tömeg. Annak ellenére, hogy kevesebb helyre feljogosító karszalaggal rendelkeznek, mégis a rendezvény értük van, hogy mindenki elégedetten távozzon annak végeztével.

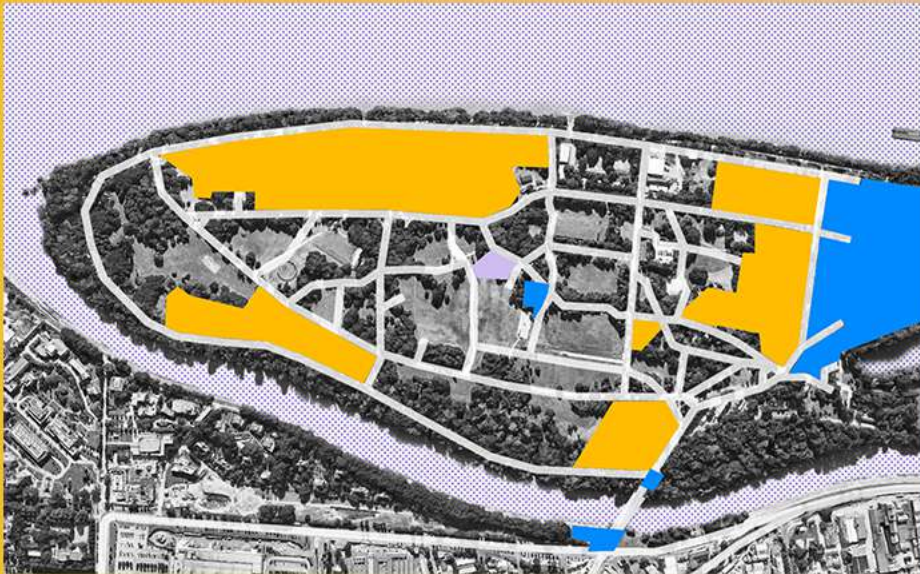
Jellemző a kétarcúság a fesztiválok társadalmára, hiszen azok ideje alatt a városi szerepekhez képest száznyolcvan fokos fordulatot vesz a történet. A teljes állású dolgozó ember és az aktív közösségi életet élő egyetemista szerepet cserélhet. Amellett, hogy utóbbi a munkájának szabadidejében akár részese tud lenni a fesztiválnak, remek pénzkereseti lehetőségként szolgál. Előbbieknek alkalmat biztosít arra, hogy kiszakadjon a hétköznapiokból, ha csak egy hétig is, de önfelelt szabadságot élhet át nem törődve a "kinti" világgal.

2.6.

Megfigyeltük, hogy a társadalmi elhelyezkedés a fesztiválokon négy csoportba sorolható: bárki számára látogatható, fizetős kemping, dolgozói területek és VIP területek. A bárki számára látogatható területeket nem jelöltük, viszont kiemeltük sárga színnel a **fizetős kempingeket**, kékkel a **dolgozói** és lilával a **VIP területeket**. A dolgozói területekbe nem vettük bele a kiszolgáló egységeket, hiszen azok legtöbbször a sziget szervezésétől függetlenül működnek, csak bérlik a helyeket.

Sziget Fesztivál

külvilágtól és olyan érzést kellett, mintha egy másik világba csöppentünk volna. Sok ember ezért a szabadságérzetért jár a fesztiválra, hiszen itt egy hétig új életet élhet át, úgy alakítja sorsát, ahogy azt ő akarja. A dolgozó területek leginkább a backstag-k, beléptetéshez szolgáló egységek. A Sziget Fesztivál déli oldala azonban egy dolgozói bázissá alakult. Itt folynak a szervezések, esetleges problémák megoldása és a dolgozók is itt laknak. A területek között nincs átjárás. A fellépők az esetek többségében nem vesznek részt a látogatókkal. Kétarcú ez, hiszen amennyire szoros kapcsolatot ápolnak egymással a fesztiválozók, a dolgozók és fellépők csak munkát végeznek el és ha végeztek, mennek tovább a dolgukra.

„A sziget hasonló volt Budapesthez. Kicsit koszos, kicsit sokan voltak, de a mienk.”

Anonim kérdőív kitöltő

Balaton Sound

széleskörű, de legtöbbször unalmas és repetitív. Az itt fesztiválózó leginkább a bulizás és kikapcsolódás miatt érkeznek. A fellépők nem vegyülnek a tömeggel, vagy csak nagyon ritkán. Elkerített backstage-ben várják, amíg felléphetnek és miután végeztek már repülnek is új állomásukra. A dolgozók itt együtt élnek a fesztiválózókkal a kempingben, nincs külön staff kemping, ugyanakkor egészen nagy területen helyezkednek el dolgozói területek. A VIP tér hasonlóan, mint a Sziget Fesztiválon a Nagyszínpadhoz közel helyezkedik el és tökéletes rálátása van rá. Érdekesség még, hogy teljes mértékben el van kerítve a normál látogatóktól az, aki VIP. Saját közlekedőjük van, ami a sétányok felett megy át, pont úgy, mint egy autópályán egy gyalogos felüljáró.

A Balaton Sound egy prémium fesztivál. Legalább is a köznyelvben így terjedt el, de nem ok nélkül. A legsikeresebb zenei producerek vannak minden évben meghívva, így joggal mondható, hogy a programtervet nézve egy színvonalas eseményről van szó. Ahogy a Sziget Fesztiválnál, itt is presztízs értéket képvisel a Sound. Tinédzserek ezrei fáradoznak azon, hogy akár csak egy napra is lejuthassanak a fesztiválra. Aki a Balaton Soundon bulizik, egy hétig úgy érezheti, hogy „ő a világ királya”, amit a fesztivál sugal is látogatóinak. Zenei felhozatalát nézve bármennyire is neves előadók fordulnak meg egy hét alatt a fesztivál maga kulturálos tekintetbe erőtlenné. Leginkább a hajnalig tartó bulizásra és a féktelen vad éjszakákra építkeznek. Az előadók palettája

„Soha többé nem megyek fesztiválra. Nem nekem való. Még mindig rosszul érzem magam, ha arra a tömegre és zajra gondolok.”

Anonim kérdőív kitöltő

Telekom VOLT Fesztivál

kapnak dolgozói kempinget. A VOLT fesztivál dolgozói területe sokkal szervezettebbnek érződik, mint az előző kétfesztiválnak. A fesztiválon kívül helyezkedik el és amiatt, mert a színpadok a külső gyűrűre vannak feűzve, könnyedén ki tudja szolgálni őket.

A Telekom VOLT Fesztiválon is megvannak a társadalmi különbségek, de itt már sokkal barátságosabb a viszony. A fellépők szeretnek a közönség között lenni fellépés után és a dolgozók is sokkal közelebb állnak a látogatókhoz. Megvan persze itt is a nagy fesztivál életérzés, de olyan, mintha a határokat el szeretné mosni. A VOLT célközönsége mondható „bevettnék”. Hűséges tábora van, akik a fellépők színvonalától függetlenül szívesen látogatják meg Sopront és a fesztivált. Mondhatjuk akár azt is, hogy ez a legkisebb nagy fesztivál, hiszen a családi hangulat már megjelenik. VIP rész itt is van és mint a Sound és Sziget esetében kiemelt helyen fekszik a Nagyszínpaddal szemben. A fellépőknek persze van backstage és a dolgozók is

EFOTT

koncert után, hogy rajongóikkal folytassák a mulatságot. VIP sátor itt is hasonlóan kiemelt helyzetben van, mint a többi hazai fesztiválon, de itt nem érződik teljesen a jelenléte. A kempingeket bárki meglátogathatja, ugyanakkor csak azok alhatnak ott, akik arra jogosultak. A főbejárat előtti parkolóban ad hoc jelleggel alakulnak ki koncertek és nagy sztárok is megfordulnak itt a fesztiválozók között.

Már többször említettük, hogy az EFOTT egy egyetemista fesztivál és ezt nem tudjuk elégszer hangsúlyozni. Jellemében olyan, mintha egy hatalmas több napon át tartó egyetemi buli lenne. Persze itt is vannak olyan területek, melyeket csak bizonyos emberek vehetnek igénybe, mégis itt mindenki egyenlő. A szervezőktől, a dolgozókon át, egészen a fesztiválozóig és néha még a fellépőig mindenki egyetemista, vagy legalábbis valamilyen módon az egyetemi közülethez kapcsolódik. Barátságos és segítőkész közösség, akik azon kívül, hogy szórakoznak, értelmiségi társaságnak számítanak. A dolgozók a látogatókkal együtt sátraznak és az éjszakai bulik alkalmával szoros barátságokat is kötnek egymással. A fellépők előszeretettel maradnak

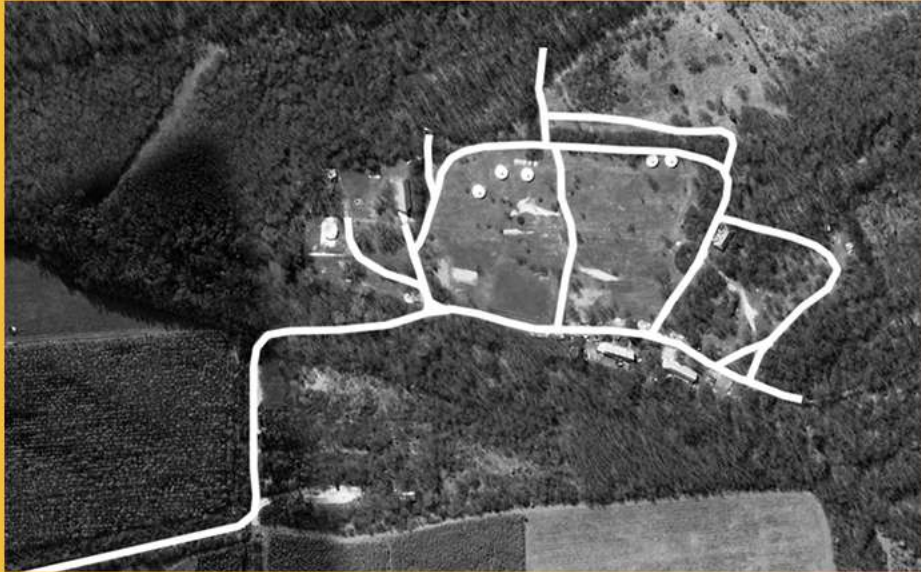
Fishing On Orfű

tapasztalható a fellépőknél, szinte bármelyik magyar fellépővel szóba lehet elegyedni egy fröccs mellett a tábortüznél.

A könnyűzene világa képes magával ragadni szinte kivétel nélkül a legtöbb korosztályt. Az egyik legszínesebb életkori palettát vonultatja fel a Fishing. Nem száz százalékban megállapítható, hogy a sokrétű korosztály miatt alakult ki a színes programkínálat, vagy éppen fordítva történt. Az az egy biztos, hogy egyik nélkül a másik nem létezne. A szervezőgárda egy olyan rendezvényt hozott létre, melynek közössége inkább hasonlít egy tábortüzes nyári tábor sorozatra, mint egy fesztiválra. Ez a fajta társadalom így tud a legkiegyensúlyozottabban működni, megtalálva az egyensúlyt éjszakai és nappali programok között. Nincs nagy elhatárolódás a dolgozók és a fesztiválozók között, érezhető, hogy közvetlenebbek a viszonyok. Ugyanez

Kolorádó

zenélnek, hanem hidakon, fák között vagy éppen a a mezőn a közönség közvetlen közelében.

A megszületését megelőzően nagy igény volt egy olyan fesztiválra, amely hátat mutat a popkultúra által felkapott zenei kultúrának és szórakozási lehetőséget kínál az ezt kereső fiataloknak. Mi sem támasztja jobban alá, mint hogy egyre több embert vonz a Kolorádó, ami pont ezen célból alakult ki. Közössége nagyrészt az olyan fiatalokból áll, nekik egyaránt fontos a művészet ápolása és a körülöttük lévő környezet rendben tartása. A kivonulók leginkább a 20-30-as korosztály nagyvárosi képviselői, akik vágnak a természet közelségébe és el akarnak szakadni a szürke hétköznapi keretek között.

A fesztivál egyik jellegzetessége és érdekessége, hogy a fellépők gyakran nem a színpadokon

A photograph of an outdoor event area. In the center, a white speech bubble-shaped sign on a white post contains the text „Viszlát nyár!” (AWS) and the STRAND logo. To the left, a large green and white inflatable dartboard is visible. In the background, there are trees, a blue door, and a person sitting on a bench. The scene is set on a gravel path.

„Viszlát nyár!”
(AWS)

STRAND

III. Miért volt erre szükség?

Tapasztalatok

Az egész kutatás célja az volt, hogy jobban megismerjük a hazai fesztiválokat, mely egyre jobban a mindennapi életünkhöz tartoznak. Ezeknek a pozitív és negatív összetevőire koncentráltunk. Könnyedén leszűrhető, hogy miken lehetne javítani és miket kell megtartani, esetlegesen továbbfejleszteni, akkor, ha a fesztivál egy városként szeretne működni.

Nem húzható mindegyik fesztiválra ugyanaz a séma, a komponensek függenek a helyszíntől, a célközönségtől és a fesztivál identitásától. Az, hogy elérje a rendezvény a kívánt hatást, a szervezőknek megfelelő módon és eszközökkel kell megszólítaniuk az elérni kívánt társadalmi réteget. Ellenkező hatást érhetünk el azzal, ha a fellépők névsorával és a reklámok milyenségével más-más közösségeket szólítanak meg.

Amennyiben megrendezésre kerül egy ilyen rendezvény, tisztában kell vele lenni, hogy mekkora léptékhez szeretne felérni és ahhoz tartania is kell magát. Mind a befogadóképességet, a területek igazgatását, illetve a kiszolgáló egységek mennyiségét is ehhez mérten kell kezelni. Hajlamosak vagyunk a mai profit központú világban elfelejteni, hogy az emberek bizony létszám felett veszélyben érzik, elvesztik a kontrollt a tömegben, de szervezők csak arra mennek, hogy egyre több fizető vendég legyen. Ebből következik, hogy minél színvonalasabb programokat szerveznek, minél híresebb előadókat hívnak.

Szerencsére több fesztiválnak is sikerült megtartani az identitását az indulás óta, persze az évek alatt változtak ezek, de hűek tudtak maradni elképzeléseikhez. A településekkel ezzel ellentétben kicsit más a helyzet, kérdéses, hogy a város veszi-e át a fesztivált, vagy a fesztivál veszi-e át a város szellemiségét. Legsikeresebb esetben egyszerre valósul meg mindkettő és egymáshoz idomulnak, akár csak a Kolorádó esetében. Egyik esetben sem beszélhetünk komolyabb beavatkozásokról, hiszen a Nagykovácsi cserkészparkban év közben sem fordulnak meg olyan emberek, akik ne szeretnék a természet közelségét, akár csak a fesztivál ideje alatt. Ha már a környezet közelségét említésre méltónak találtuk, akkor nem szabad elmenni a mai társadalmi és globális méretű problémák mellett. Ilyen például a környezetvédelem, alapvető dolognak kellene lenni minden fesztiválon és rendezvényen a repohárnak, csak nem abban a rendszerben ahogyan most működik. A profitorientáltság következtében ugyan csökken a kibocsátott műanyag mennyisége, de ekkora léptékekben így is nagy károkat eredményez.

Ugyanúgy, mint a városoknál, itt is előnyös a természeti és kulturális múlt, szokásokra építkezni. Nagyon szemléletes erre az Efott, amely annak idején vándor fesztiválként indult, mind helyszín, mind szervezés szempontjából. Ugyanúgy néz ki, hogy egy időre megállapodott Velencénél, de azt a szokását megtartotta, hogy minden évben másik egyetem veszi a kezébe a szervezést. Ezzel is biztosítva az állandó megújulását egyes programpontoknak.

3.1.

